

עפ"ת 42316/12/20 - ולאא אבו חמוד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 42316-12-20 אבו חמוד נ' מדינת ישראל

בפני	כבוד השופט מאזן דאוד
המערער	ולאא אבו חמוד
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני ערעור על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה בחיפה (כב' השופטת כרמית פאר-גינת) בתיק תת"ע 5121-04-16, בגדרו הורשע המערער בעבירה של נהיגה בשכרות, לפי סעיפים 62 (3), 64 ד' (א), 64 ב' (א1) ו- 39 א' לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**").

2. המערער משיג על הכרעת הדין וגזר הדין בעניינו.

ההליכים בבית משפט קמא:

3. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 23.1.16 בשעה 02:25 נהג המערער ברכב מסוג אלפא רומיאו ברח' חלוצי התעשייה בחיפה בהיותו שיכור, בכך שסירב לתת דגימה של אויר נשוף לפי דרישה של שוטר.

4. בתשובתו לכתב האישום במסגרת ישיבת בית המשפט מיום 10.7.2016 כפר הנאשם בעובדות כתב האישום וציין: "**מרשי כופר בעובדות כתב האישום. כופר בנהיגה. מי שנהג ברכב זה האדם הנוסף שהיה אתו ברכב.**"

5. בית משפט קמא, לאחר שמיעת ראיות, הרשיע את המערער בביצוע העבירות המיוחסות לו ובתוך כך קבע כי על פי הראיות וטענות הצדדים לא הייתה מחלוקת כי המערער שטה אלכוהול בעת שהותו במועדון ולפני שנכנס לרכב בעת האירוע וכי סירב לבדיקת הינשוף (פיסקה 24 להכרעת הדין). עוד הוסיף בית משפט קמא כי המחלוקת בין הצדדים הינה נוגעת לשאלה האם המערער נהג ברכב ומדוע סירב לבדיקה.

6. באשר לנהיגה ברכב, קבע בית משפט קמא, על יסוד העדויות של השוטרים, אשר העידו בפניו, ונתן בהם אמון מלא, נקבע כי רכבו של המערער היה מונע כשהגיעו השוטרים למקום כעולה מדוחות הפעולה שמילאו וכעולה מעדותם בפני בית המשפט. הדבר מתחזק לטעמו של בית משפט קמא בהעדר כל היכרות קודמת עם המערער ועל כן לא היה לשוטרים, לדידו של בית משפט קמא, מניע לציין דברים שהם לא ראו בפועל בעת האירוע.
7. עוד קבע בית משפט קמא כי גרסת המערער כי רכבו לא היה מונע נשמעה לראשונה בחקירתו בבית משפט והוא לא ציין זאת במהלך תגובתו הראשונית בטופס ההזמנה לדיון או במהלך חקירתו במשטרה. וכי עדותו לא ניתן לתת בה מידה של אמון, כפי שמצא לנכון ביחס לעדות השוטרים. עוד הוסיף בית המשפט כי עדי ההגנה שהעידו בפניו, לא התייחסו לשאלה האם המערער נהג ברכב בעת האירוע מאחר והם שהו בתוך המועדון במהלך האירוע וימצאו מהמועדון רק לאחר שהמערער כבר היה במקום ונלקח לחקירה בתחנת המשטרה.
8. על יסוד עדות השוטרים, ובתוך כך דחיית גרסת המערער, קבע בית המשפט מבחינה עובדתית כי המערער, במהלך האירוע ישב ברכבו כשהרכב היה מונע.
9. באשר לשאלה האם ישיבתו של המערער ברכב כשהרכב היה מונע, האם מדובר בביצוע עבירה? על שאלה זו השיב בית המשפט בחיוב. בית המשפט אימץ את המבחן השליטה האפקטיבית על אמצעי הפעולה של הרכב ובביתו זה גלומה יכולתו של אדם לשלוט במנגנוני התפעול, הבקרה והשליטה ברכב. בית משפט קמא דחה את גרסתו של הנהג כי הוא לא הניע את הרכב וכי לא ישב כלל במושב הנהג תוך אימוץ גרסת השוטרים שהוא ישב במושב הנהג והרכב היה מותנע, ובשל כך ראה בו בית משפט כבעל השליטה האפקטיבית ברכב ולכן קיימה פעולת הנהיגה, לצורך היסוד העובדתי, ביחס לעבירות שבסיס כתב האישום.
10. בית משפט קמא ציין כי על פי העובדות שהובאו בפניו הוכח כי המערער שתרם שניכנס לרכב וקיימת סמיכות זמנים בין המועד שבו המערער שתרם אלכוהול, לבין המועד בו נכנס לרכב.
11. עוד קבע בית משפט קמא, על יסוד הראיות שהובאו בפניו כי המערער סירב לבדיקת ינשוף, הדבר נלמד מדבריו שנרשמו בהזמנה לדיון (מוצג ת/1) וכן בטופס תחקור החשוד (מוצג ת/4), וכן גם מחקירתו הראשית עמ' 23 פרו' שו' 8-9.
12. גם בשאלת הסירוב, בית משפט קמא האמין לגרסת השוטרים, ועל פיה השוטרים לא הפעילו אלימות כלפי המערער אלא ההיפך, המערער הוא זה שהתנהג באופן בוטה ופרוע כלפיהם ובשל כך קבע כי המערער סירב לערוך בדיקת ינשוף, ובשל סירוב זה יש לראות בו כמי שעבר עבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה.

13. בית משפט קמא לאחר שהרשיע, לאחר שמיעת הוכחות, את המערער בעבירה של נהיגה בשכרות, ולאחר ששמע טיעוני הצדדים לעונש, גזר על המערער את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של 21 ימים.

ב. פסילה מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 27 חודשים וזאת במצטבר להפעלה פסילה מותנית בת 3 חודשים התלויה ועומדת כנגד המערער מתיק אחר, כך שיהיה עליו לרצות בסך הכל 30 חודשי פסילה בפועל.

ג. פסילה מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה למשך 7 חודשים וזאת במשך 3 שנים.

ד. מאסר על תנאי 10 חודשים למשך 3 שנים, לפיה לא יעבור עבירה של נהיגה בשכרות או נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים או נהיגה בזמן פסילה וכן קנס בסך 2,000 ₪.

הערעור:

14. המערער מיאן להשלים עם פסק הדין והגיש את הערעור שלפני. המערער פירט את טענותיו בנימוקי הערעור הכתובים עליהם חזר בטיעון בפניי.

15. לטעמו של המערער, השאלות שצריך לברר והם במחלוקת מבחינה עובדתית האם הרכב היה מונע בעת הגעת השוטרים, ומה המטרה שלשמה הרכב היה מונע ומדוע סירב המערער לבדיקת הינשוף.

16. המערער מלין על כך שהכרעת דינו של בית משפט מבוססת כל כולה על אמון יתר בגרסת השוטרים, תוך הפניה, לסתירות רבות בין גרסאות שנמסרו על ידי העדים בבית המשפט לבין מה שנכתב על ידם בדוחות הפעולה. עוד טען כי שגה בית משפט קמא עת לא התייחס לסתירות המהותיות הקיימות.

17. השוטרים שהעידו בפני בית משפט קמא אינם מספקים תשובה לגורלו של הרכב לאחר ביצוע המעצר, והעובדה כי השוטרים לא נטלו את המפתחות ו/או לא כיבו את הרכב מלמד כי הרכב היה כבוי ולא מונע טרם הגעת השוטרים.

18. לטענת המערער, טעה בית משפט קמא, עת שלא אימץ את גרסת ההגנה לפיה הרכב לא היה מותנע כלל ועיקר וכאשר השוטרים הגיעו לכיוון רכבו הוא היה עם חצי פלג גוף תחתון מחוץ לרכב, שכן התכוון לחזור להמשך בילוי במועדון. עוד הוסיף כי טעה בית משפט קמא כאשר לא קיבל את גרסת המערער לפיה השוטרים התגרו במערער, השוטרים התנהגו כלפיו באגרסיביות, ובעקבות כך סירב לבצע את הבדיקות. בסעיף 62 להודעת הערעור, חוזר ומאשר ב"כ המערער כי המערער שתה ובילה במועדון, אך הוא לא נהג ולא היה עתיד לנהוג ברכב מאחר ואחד הנוסעים הוא היה אמור להסיע את כולם בדרך

חזרה הביתה.

19. ב"כ המשיבה ביקשה לדחות את הערעור. המשיבה ציינה כי התיק התנהל באופן מלא בפני בית משפט קמא ששמע את כל העדים והעדיף את עדי התביעה ודחה את גרסת המערער וביסס את הכרעתו על ממצאי מהימנות וממצאים שבעובדה, שאין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בהם.

20. אשר לעונש, טענה ב"כ המשיבה כי העונש שהושת על המערער הינו סביר, ראוי ואין כל עילה להתערב בו.

דין והכרעה

הערעור על הכרעת הדין:

21. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור ונימוקיה, בפרוטוקול בית משפט קמא ובמכלול הראיות שהוצגו ולאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, נחה דעתי כי דין הערעור על הכרעת הדין להידחות.

22. בית משפט קמא שמע את הראיות, התרשם מהעדים והחליט להאמין לעדי המשיבה, תוך שבימ"ש קמא קובע שאינו נותן בגרסת המערער כל אמון. הלכה היא כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בממצאי עובדה וקביעות מהימנות של הערכאה הדיונית, משלזו היתרון על פני ערכאת הערעור בהתרשמות הבלתי אמצעית מן העדויות ובשל היתרון המוקנה לה עקב כך בקביעת ממצאים. להלכה זו שלושה חריגים אשר מאפשרים את התערבותה של ערכאת הערעור: כאשר מדובר בממצאים המתבססים על ראיות בכתב, כאשר מסקנות בית המשפט מתבססות על שיקולים שבהגיון וניסיון החיים, וכאשר נפלה טעות ממשית ומהותית בהערכת הראיות (ע"פ 3162/17 זייצב נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (19.10.2017); ע"פ 8560/18 זבורוף נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (23.4.2020)).

23. יסודותיה של עבירת הנהיגה בשכרות לפי פקודת התעבורה, הינם שכרות ו-נהיגה.

24. **באשר ליסוד השכרות:** בית משפט קמא קבע עובדתית כי המערער סירב לבצע בדיקת ינשוף, גם לאחר שהוסבר לו משמעות הסירוב, משכך בגדרו הורשע המערער בעבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה), וזאת על סמך סירובו לתת דגימת נשיפה לפי סעיף 64ד(א) לפקודה. המערער אף הודה בחקירתו ששתה בתוך המועדון אלכוהול וניגש לרכבו. קביעותיו של בית משפט קמא מבוססת בין היתר על הודאתו שהוא סירב לבצע בדיקת ינשוף. גם במסגרת הודעת הערעור חזר מערער והודה כי הוא סירב לבצע בדיקת ינשוף (סעיף 9 ו' להודעת הערעור); בית משפט קמא דחה את גרסתו העובדתית של המערער לפיה הסירוב נבע מהתנהגות

השוטרים כלפיו לרבות תקיפתו ובתוך כך קבע ממצא עובדתי לפיו המערער הוא זה אשר נהג בברוטליות כלפי השוטרים.

25. לא נפלה בקביעת בית משפט קמא כל טעות המחייבת התערבות בית משפט זה, הן בדרך קביעת העובדה או הסקת המסקנה המשפטית המתבקשת. המערער סירב לתת דגימת נשיפה ונכנס לרכב לאחר שהוא קודם לכן שתה אלכוהול. משכך הסיק בית משפט קמא כי המערער שיכור מכוח הוראת סעיף 64ד(א) לפקודת התעבורה. סעיף זה יוצר חזקה לפיה, מי שמסרב להיבדק יחשב כשיכור, ועליו הנטל להוכיח אחרת ולסתור חזקה זו. בית משפט קמא דחה את גרסת המערער וקבע שאינה מהימנה וכי לא הוכח שהתנהגות השוטרים כלפיו הייתה גורם לכך שיסרב להיבדק, ההפך הוא הנכון.

26. **באשר ליסוד הנהיגה:** בית משפט קמא קבע על יסוד התרשמות מהעדים ומתן אימון בעדי המשיבה כי הרכב היה מונע והמערער בתוכו. אלו קביעות עובדתיות מבוססות למדי בראיות שהובאו לפתחו של בית משפט קמא. בית משפט קמא מצא לתת אימון בעדי התביעה כשקבע ביחס למחלוקת זו, פסקה 27 להכרעת הדין:

"שלושת השוטרים ציינו כי רכבו של הנאשם היה מונע כשהגיעו למקום, הן בדו"חות הפעולה שמילאו והן בחקירתם בבית המשפט. אין כל אינדיקציה שלשוטרים הייתה היכרות מוקדמת עם הנאשם ועל כן לא היה להם מניע לציין אחרת ממה שהם ראו בפועל בעת האירוע."

קביעות עובדתיות אלו מבוססות ובנויות על מתן אימון בעידויות המשיבה, ולא מצאתי להתערב בקביעות אלו.

27. בית משפט קמא התייחס בהרחבה לטענות שהעלה המערער והגיע למסקנות תוך שהוא מבסס את הכרעתו על פי ממצאי מהימנות וממצאים שבעובדה, בכל הקשור לעובדות שהיו במחלוקת וביניהם : אם הרכב היה מונע? ואם הנהג היה בתוך מושב הנהג ברכב? בשתי סוגיות עובדתיות אלו, בית משפט קמא נתן אמון בעדויות המשיבה וביסס את הכרעתו העובדתית על יסוד גרסאות העדים תוך דחיית גרסת המערער. בצד זאת יש לזכור שגרסתו של המערער שהרכב **לא היה מונע** היא גרסה כבושה שהועלתה לראשונה במהלך עדותו בבית משפט, ולא בא זכרה קודם לכן במהלך חקירתו במשטרה.

28. כאמור לעיל, בית משפט קמא קבע על יסוד עדויות השוטרים כי הרכב היה מונע וכן קבע כי המערער היה יושב במושב הנהג. לא מצאתי כל עילה להתערב בקביעות עובדתיות אלו, קביעות מבוססות, קביעות שלא נפלה בדרך קביעתן כל טעות שמצדיקה התערבות בקביעות עובדתיות אלה.

29. לאחר מכן, בחן בית המשפט משפט קמא את השאלה האם על יסוד עובדות אלו האם בכך מבצע המערער, עבירה של "נהיגה בשכרות". ברעפ 5166/14 יבגני קרופצקי נ' מדינת ישראל נקבע המבחן להגדרת המונח נהיגה:

"נראה לי כי המבחן הנכון לפרשנות המונח "נהיגה" בענייננו הוא מבחן השליטה האפקטיבית על אמצעי הפעולה של הרכב. בביטוי "שליטה אפקטיבית" גלומה יכולתו של אדם לשלוט במנגנוני התפעול, הבקרה והשליטה ברכב. כאשר בשכרות עסקינן, וכפי שהובהר לעיל, הרי שמעבר לפגיעה ביכולת הנהיגה הפיזית של הנהג השיכור, מדובר גם, ואף ביתר שאת, בפגיעה משמעותית בשיקול הדעת שלו. לפיכך, הסיכון הגלום במצב שכרותו של הנהג מחייב התייחסות לאפשרות כי שיקול דעתו הלקוי עלול לגרום לו להעביר את הרכב ממצב סטטי למצב של תנועה. זאת, חרף חוסר כשירותו של הנהג השיכור לנהוג ברכב מנועי באותו מועד."

30. עוד נקבע בפרשת קרופצ'יק :

"החיבור בין קיומה של שליטה אפקטיבית ברכב לבין הימצאותו של נהג שיכור ברכב עצמו עשוי לשמש בסיס להרשעה בעבירה של נהיגה בשכרות. ודוק: אינני נדרש לקבוע מסמרות בשאלת היקפו המדויק של מבחן השליטה האפקטיבית ברכב, ונראה כי מדובר בשאלה עובדתית שתוכרע על פי נסיבות העניין. די לי אם אומר כי מבחן זה מאפשר לקבוע, בנסיבות המתאימות, כי בוצעה עבירה של נהיגה בשכרות, גם במצב שבו הרכב לא היה בתנועה. הנסיבות שאותן ראוי לשקול הן, בין היתר, היותו של הרכב מונע; הימצאותו של הנאשם במושב הנהג; עמידתו של הרכב בנתיב נסיעה; ומידת ההפרעה לתנועה הגלומה במצב עמידתו של הרכב. לאחר שקלול כלל הנסיבות, יכריע בית המשפט בשאלה האם הייתה במקרה הקונקרטי בידי הנאשם שליטה אפקטיבית על רכבו, וככל שמדובר באדם שיכור, ניתן יהא להרשיעו בנהיגה בשכרות."

בית משפט קמא יישם כנדרש את המבחן ודן בנסיבות הפרטניות ולא נפלה טעות בקביעתו. בית משפט קמא בחן את הנסיבות של האירוע כשקבע כי הרכב מונע, המערער היה מצוי במושב הנהג, ולא הייתה מניעה מלהתחיל בנסיעה ולמעשה למערער הייתה שליטה אפקטיבית על הרכב, ולכן הרשעתו בעבירה הייתה הרשעה כדין.

הערעור על גזר הדין:

31. באשר לעונש, סבורני כי העונש שהושת אינו חורג מהעונש ברמת הענישה המקובלת במקרים דומים שמצדיקה התערבות ערכאת הערעור. בהתאם להלכה הקובעת כי ערכאת הערעור תתערב בעונש

שהטילה הערכאה הדיונית, אך ורק במקרים בהם העונש שהוטל חורג מרמת הענישה המקובלת - לענין זה ראו ע"פ 9097/05 **מדינת ישראל נ' ורשילובסקי** [פורסם בנבו] (ניתן ביום 3.7.06); ע"פ 3091/08 **טרייגר נגד מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (ניתן ביום 29.1.09) וע"פ 6681/09 **אלחטיב נגד מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (ניתן ביום 13.1.10), לא ניתן לומר כי רכיבי הענישה שהוטלו על המערער בתיק זה, נמנים עם המקרים הללו ושבהם הוטל עונש החורג במידה קיצונית מרמת הענישה המקובלת.

בתי המשפט שבו והקדישו מלל רב על חובתם להילחם בתופעת הנהיגה בשכרות כדי להרים את תרומתם למניעתה ולצמצומה ולענין זה ראו ע"פ 1422/06 **ארנבייב נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (ניתנה ביום 16.5.06), ע"פ 6439/06 **קריטי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (ניתן ביום 19.10.06) וע"פ 5717/08 **ראש גדוליאן נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (ניתן ביום 10.9.08).

32. ביהמ"ש העליון עמד לא אחת על המסוכנות הרבה הגלומה בנהיגה בשכרות - נהיגה המסכנת חיים. הדבר, כפי שנקבע רבות, מחייב נקיטה בענישה מחמירה, מרתיעה המעבירה מסר תקיף, וזאת כחלק מתרומתו של ביהמ"ש במיגור נגע זה : **"נהיגה במצב של שכרות מסכנת את חייהם של הנוהגים בכביש והיא מהווה גורם מרכזי למספרן הרב של תאונות הדרכים. על-כן, יש לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה ולהעניש בחומרה נהגים הנתפסים כאשר הם נוהגים בשכרות"** (ע"פ 6439/06 **קריטי נ' מדינת ישראל** (19.10.06); ראו גם: ע"פ 3351/09 **שמרית משה נ' מדינת ישראל**, פס' ה (7.5.09); ע"פ 2508/11 **סמולנסקי נ' מדינת ישראל** (31.3.11); ע"פ 5510/12 **אסף בון נ' מדינת ישראל** (18.7.12)).

33. בעניינו, המערער צבר 20 הרשעות תעבורה קודמות, לרבות הרשעה בעבירה דומה של נהיגה תחת השפעת סמים/אלכוהול מיום 15.10.18 (שבוצעה ביום 20.8.16, לאחר ביצוע העבירה בתיק הנדון). צדק בית משפט קמא כאשר הסיק מביצוע העבירה הנוספת של נהיגה תחת השפעה :

"שעצם ביצוע העבירה בתיק הנדון והגשת כתב אישום בגינה לא מנעו מהנאשם מלבצע עבירה דומה נוספת מספר חודשים בודדים לאחר מכן. אם כן, זוהי הרשעתו השנייה של הנאשם בעבירה חמורה מסוג זה ויש לראות בכך כשיקול לחומרה."

בתחום הפלילי לחובתו חמש הרשעות קודמות בגין עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש (משנת 2015), וכן יצוא, יבוא, מסחר והספקה של סמים מסוכנים והדחת קטין לסמים מסוכנים (משנת 2009). החזקה/שימוש בסמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית, החזקת נכס חשוד כגנוב, גניבת רכב, החזקת אגרופן או סכין למטרה לא כשרה והפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

מגזר הדין עולה, כי בבואו לקבוע את מתחם ענישה, נתן בית המשפט לתעבורה את דעתו לשיקולים הרלוונטיים אשר נקבעו לעניין זה בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, ובבואו לגזור את העונש בגדרי המתחם, בית המשפט קמא שקל את כל השיקולים לרבות מצבו האישי ונסיבות חיו, וגזר עונש סביר, מידתי ואין עילה להתערב בו.

אשר על כן, אני דוחה את הערעור גם על חומרת העונש.

34. סוף דבר - אני דוחה את הערעור על שני חלקיו. המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 11.4.2021, כפי שנקבע על-ידי בית המשפט לתעבורה.

ניתן היום, ט' ניסן תשפ"א, 22 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.